

Analiza efikasnosti algoritama

Sadržaj:

1. Osnovne pretpostavke

- RAM model

2. Asimptotske notacije

- Θ , O , Ω - notacije

3. Analiza Insertion-sort algoritma

- Provera korektnosti
- Asimptotske notacije

4. Analiza rekurentnih jednačina

- Rekurencije i načini rešavanja
- Master teorema

5. Analiza Merge-sort algoritma

- Provera korektnosti
- Asimptotske notacije

Osnovne pretpostavke analize

- RAM (random-access machine) model
 - Algoritmi se izvršavaju kao računarski programi
 - Instrukcije unutar programa se izvršavaju jedna za drugom
 - Ne postoje konkurentne operacije
 - Memorijska hijerarhija:
 - Ne uključuje virtuelnu memoriju ni *cache* nivoe
 - Sadrži standardne mašinske instrukcije:
 - Aritmetičke: add, sub, mul, div, reminder, floor, ceiling itd.
 - Za rad sa podacima: load, store, copy
 - Za kontrolu toka: branch, call ,ret
 - Sve instrukcije traju konstantno vreme izvršenja
 - Podaci (*int* i *float*) su predstavljeni sa \lg^n bita
 - Niz elementa: $n \times \lg^n$

Asimptotske notacije

- Služe za opis vremena izvršenja algoritma - $T(n)$
 - gde je $n \in \mathbb{N}$ veličina ulaznih podataka (npr. br. el. niza)
 - n dovoljno veliko da učini najdominantniji član relevantnim
- Npr. $T(n) = an^2 + bn + c$
 - gde su a , b i c konstante
- Zanemarivanjem detalja ove funkcije može se proceniti da je asimptotsko vreme izvršenja tog algoritma neka funkcija od n^2
 - jer taj član najbrže raste sa n

Asimptotske notacije

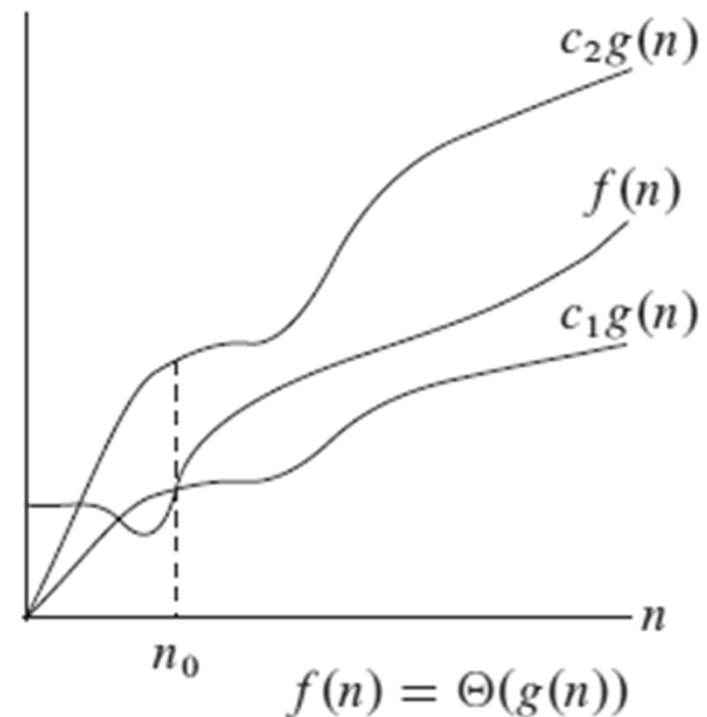
- Asimptotske notacije se mogu primeniti i na druge aspekte efikasnosti algoritma
 - Npr. zauzeće memorijskog prostora
- Ako se koristi za vreme, za koje vreme?
 - Vreme u najgorem slučaju (worst-case running time)
 - Vreme bez obzira na veličinu ulaznih podataka, itd.
- Postoji pet asimptotskih notacija: Θ -notacija, O -notacija, Ω -notacija, o -notacija i ω -notacija
- Mi se fokusiramo na 3 notacije: Θ -notacija, O -notacija, Ω -notacija

Θ -notacija

- Služi za određivanje vremena izvršenja algoritma u najgorem slučaju
 - Def.: Za zadata funkciju $g(n)$, $\Theta(g(n))$ je skup funkcija, $\Theta(g(n)) = \{f(n)\}$, takvih da postoje pozitivne konstante c_1 , c_2 i n_0 za koje je: $0 \leq c_1 g(n) \leq f(n) \leq c_2 g(n)$, za svako $n \geq n_0$
- Kažemo: $g(n)$ je ASIMPTOTSKI USKO OGRANIČENJE za $f(n)$
- $g(n)$ mora biti ASIMPTOTSKI NENEGATIVNO
- Umesto $f(n) \in \Theta(g(n))$ pišemo $f(n) = \Theta(g(n))$

Θ -notacija

- Θ -notacija se zasniva na odbacivanju članova nižeg reda i zanemarivanju koeficijenta uz vodeći član
- Za bilo koji polinom $p(n)$ reda d , važi da je $p(n) = \Theta(n^d)$
 - Za $f(n) = an^2 + bn + c$ je $f(n) = \Theta(n^2)$

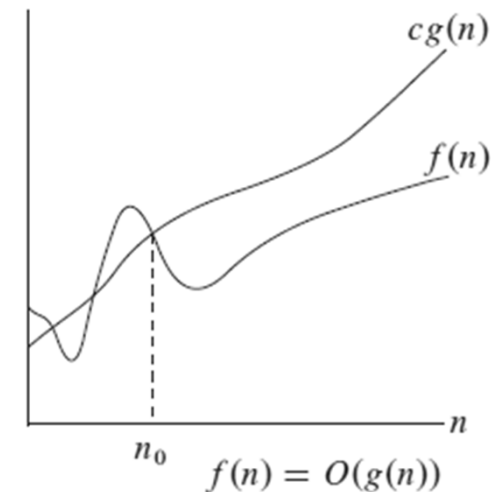
O-notacija

- Služi za definisanje ASIMPTOTSKI GORNJE GRANICE zadate funkcije
- Def.: za zadatu funkciju $g(n)$, $O(g(n))$ je skup funkcija, $O(g(n)) = \{f(n)\}$, takvih da postoje pozitivne konstante c i n_0 za koje je:
$$0 \leq f(n) \leq cg(n), \text{ za svako } n \geq n_0$$
- $f(n) = an^2 + bn + c$ je u $\Theta(n^2)$, takođe je i u $O(n^2)$
 - Po teoriji skupova $\Theta(g(n)) \subseteq O(g(n))$
 - Θ -notacija je jača u odnosu na O -notaciju

O-notacija

- Može biti neobično da je npr. $n=O(n^2)$
- Vreme na osnovu ukupne strukture algoritma
 - Npr. za sledeći pseudo kod sa dve petlje očigledno je da je $O(n^2)$ gornja granica vremena izvršenja:

```
for(j=0; j<n; j++)  
    for(k=0; (k<n) && condition; k++)  
        // Neka  $O(1)$  obrada
```


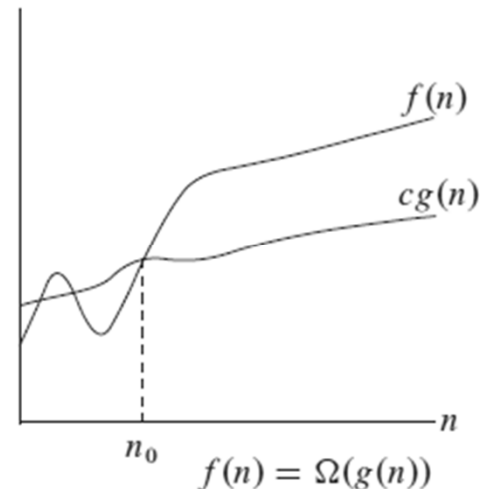
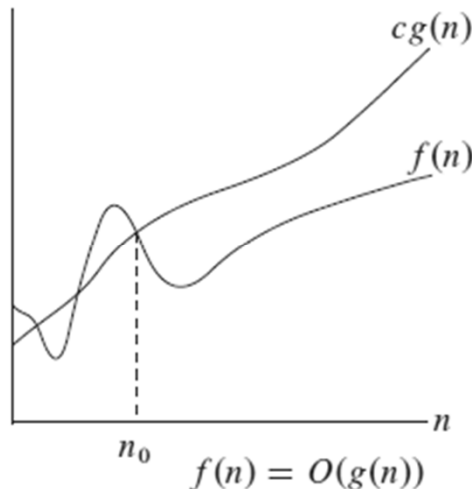
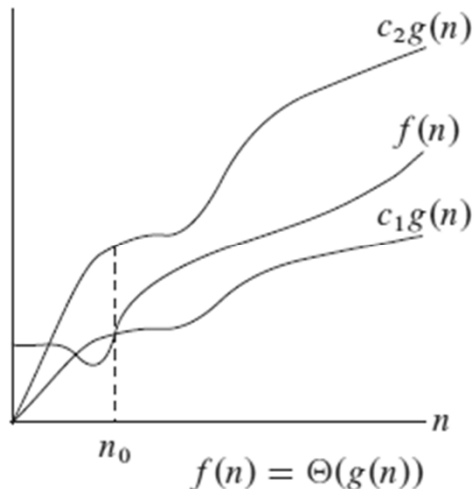
- Ova granica se može primeniti sa svaki ulaz
 - U zavisnosti od uslova usko graničenje je $\Theta(n^2)$ ili $\Theta(n)$

Ω -notacija

- Služi za za definisanje ASIMPTOTSKI DONJE GRANICE zadate funkcije
- Def.: Za zadatu funkciju $g(n)$, $\Omega(g(n))$ je *skup funkcija*, $\Omega(g(n))=\{f(n)\}$, takvih da postoje pozitivne konstante c i n_0 za koje je:
$$0 \leq cg(n) \leq f(n), \text{ za svako } n \geq n_0$$
- $\Omega(g(n))$ daje vreme izvršenja algoritma u najboljem slučaju (best-case running time)

Teorema o asimptotskim notacijama

- Za bilo koje dve funkcije $f(n)$ i $g(n)$, važi da je $f(n) = \Theta(g(n))$ ako i samo ako je $f(n) = O(g(n))$ i $f(n) = \Omega(g(n))$

Asimptotske notacije u jednačinama i nejednačinama

- Već smo videli formulu $n=O(n^2)$
 - Slično bi mogli da napišemo $2n^2+3n+1=2n^2+\Theta(n)$
 - Kako se interpretiraju ovakve formule?
 - U $n=O(n^2)$, znak = označava: $n \in O(n^2)$
 - U većim formulama, asim. notacija predstavlja neku nepoznatu funkciju
 - Npr. formula $2n^2+3n+1=2n^2+\Theta(n)$ znači da je $2n^2+3n+1=2n^2+f(n)$, gde je $f(n)$ neka funkcija u skupu $\Theta(n)$

Asimptotske notacije u jednačinama i nejednačinama

- Broj anonimnih funkcija u nekom izrazu jednak broju pojava asimptotskih notacija.
 - Na primer, u izrazu $\sum O(i)$ postoji samo jedna anonimna funkcija, koja zavisi od i
- Šta ako se asimptotska notacija pojavljuje sa leve strane jednačine?
 - Npr. $2n^2 + \Theta(n) = \Theta(n^2)$
 - Pravilo: Kako god izabrali f-iju sa leve strane, postoji izbor f-ije sa desne strane, tako da je = zadovoljena
 - Za: $2n^2 + \Theta(n) = \Theta(n^2)$: za $f(n)$ postoji $g(n) \in \Theta(n^2)$, takva da je $2n^2 + f(n) = g(n)$ za svako n

Asimptotske notacije u jednačinama i nejednačinama

- Moguće je ulančati više ovakvih relacija
 - Npr. $2n^2+3n+1 = 2n^2 + \Theta(n) = \Theta(n^2)$
- Primenom gornjeg pravila svaka jednačina u lancu se interpretira nezavisno
 - Najpre: $2n^2+3n+1 = 2n^2 + f(n)$
 - A zatim: $2n^2 + g(n) = h(n)$, $g(n) \in \Theta(n)$, $h(n) \in \Theta(n^2)$
 - Zaključak: $2n^2+3n+1 = \Theta(n^2)$

Poređenje funkcija

- Relaciona svojstva Re brojeva važe i za asimptotska poređenja
 - Tranzitivnost i refleksivnost za svih 5 asim. not.
 - Simetričnost za Θ i transponovana sim O - Ω i o - ω
- Zato važi:
 - $f(n)=\Theta(g(n))$ je kao $a=b$
 - $f(n)=O(g(n))$ je kao $a\leq b$
 - $f(n)=\Omega(g(n))$ je kao $a\geq b$
 - $f(n)=o(g(n))$ je kao $a<b$
 - $f(n)=\omega(g(n))$ je kao $a>b$

Poređenje funkcija

- Kaže se da je:
 - $f(n)$ asimptotski manje od $g(n)$ ako je $f(n)=o(g(n))$ i
 - $f(n)$ asimptotski veće od $g(n)$ ako je $f(n)=\omega(g(n))$
- Trojakost ne važi!
 - Trojakost: za dva realna broja a i b , samo jedna od sledeće tri relacije može biti tačna: $a < b$, $a = b$ ili $a > b$
 - Ali, dve funkcije $f(n)$ i $g(n)$ mogu biti takve da za njih ne važi ni $f(n)=O(g(n))$ niti $f(n)=\Omega(g(n))$

Algoritam sortiranja sa umetanjem elemenata

- Sort za ulazni niz od n brojeva $\langle a_1, a_2, \dots, a_n \rangle$ na izlazu daje permutaciju $\langle a_1', a_2', \dots, a_n' \rangle$:
$$a_1' \leq a_2' \leq \dots \leq a_n' \quad (a_j \text{ se nazivaju ključevima})$$
- Eng. “insertion sort” je efikasan algoritma za sortiranje malog broja elemenata
 - Imitira način na koji čovek sorira karte u levoj ruci
- Karta u desnoj ruci se poredi sa kartama u levoj
 - s desna u levo

Algoritam sortiranja sa umetanjem elemenata (2/4)

- Karte u levoj ruci su sve vreme sortirane!
- Pripada klasi INKREMENTALNIH algoritama
- Procedura Insertion-Sort
 - Ulazni niz brojeva u nizu $A[1..n]$
 - Broj elemenata n je zadat atributom niza *A.length*
 - Sortira brojeve u istom tom nizu (eng. in place)
 - Na kraju procedure niz A sadrži sortiran niz brojeva

Algoritam sortiranja sa umetanjem elemenata (3/4)

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $j = 2$  to  $A.length$ 
2       $key = A[j]$ 
3      // Insert  $A[j]$  into the sorted sequence  $A[1..j-1]$ .
4       $i = j - 1$ 
5      while  $i > 0$  and  $A[i] > key$ 
6           $A[i + 1] = A[i]$ 
7           $i = i - 1$ 
8       $A[i + 1] = key$ 
```

- Indeks j odgovara tekućoj karti u desnoj ruci
- Elementi u $A[1..j-1]$ odgovaraju sortiranim kartama u levoj ruci
- Elementi u $A[j+1..n]$ odgovaraju kartama u špilju na stolu
- Osobina da je $A[1..j-1]$ uvek sortiran se zove INVARIJANTA PETLJE

Provera korektnosti algoritma

- Invarijanta petlje se koristi za dokaz da je algoritam korektan
- Potrebno pokazati tri osobine invarijante petlje:
 - **Inicijalizacija:** Istinita je pre prve iteracije petlje
 - **Održavanje:** Ako je istinita pre iteracije petlje, ostaje istinita posle iteracije
 - **Završetak:** Kada se petlja završi, invarijanta daje korisnu osobinu za dokazivanje korektnosti
- Velika sličnost sa matematičkom indukcijom
 - Ovde se postupak zaustavlja kada se petlja završi

Provera korektnosti procedure Insertion-Sort

- **Inicijalizacija:**
 - Pre prve iteracije $j = 2$, podniz $A[1..j-1]$ je $A[1]$, koji je sortiran
- **Održavanje:**
 - Povećanje indeksa j za sledeću iteraciju ne utiče na već sortiran podniz $A[1..j-1]$
- **Završetak:**
 - Uslov da je $j > A.length = n$, izaziva završetak for petlje
 - Tada j mora imati vrednost $j = n + 1$
 - Zamenom u invarijantu: $A[1..j-1] = A[1..(n+1-1)] = A[1..n]$, a to je ceo niz!
 - Pošto je ceo niz sortiran, algoritam je korektan

Analiza algoritma

- Vreme izvršenja zavisi od veličine ulaza
 - sortiranje 10^3 brojeva traje duže od sortiranja 3 broja
- Vremena za dva niza brojeva iste veličine
 - zavisi koliko dobro su oni već sortirani
- Vreme izvršenja = broj operacija, tj. koraka
 - KORAK što je moguće više mašinski nezavistan
 - Npr. za svaku liniju pseudo koda potrebna neka konstantna količina vremena
 - Neka je c_i konstantno vreme potrebno za i -tu liniju

Analiza procedure Insertion-Sort

INSERTION-SORT(<i>A</i>)	<i>cost</i>	<i>times</i>
1 for <i>j</i> = 2 to <i>A.length</i>	c_1	n
2 $key = A[j]$	c_2	$n - 1$
3 // Insert $A[j]$ into the sorted sequence $A[1 \dots j - 1]$.	0	$n - 1$
4 $i = j - 1$	c_4	$n - 1$
5 while $i > 0$ and $A[i] > key$	c_5	$\sum_{j=2}^n t_j$
6 $A[i + 1] = A[i]$	c_6	$\sum_{j=2}^n (t_j - 1)$
7 $i = i - 1$	c_7	$\sum_{j=2}^n (t_j - 1)$
8 $A[i + 1] = key$	c_8	$n - 1$

- t_j je broj ispitivanja uslova **while** petlje u liniji 5
- Ispitivanje uslova petlje se izvršava jednom više nego telo petlje
- Vreme izvršenja $T(n)$ se dobija sabiranjem proizvoda:

$$T(n) = c_1 n + c_2(n - 1) + c_4(n - 1) + c_5 \sum_{j=2}^n t_j + c_6 \sum_{j=2}^n (t_j - 1) + c_7 \sum_{j=2}^n (t_j - 1) + c_8(n - 1)$$

Analiza procedure Insertion-Sort

- Vreme izvršenja zavisi od toga kakav ulaz te veličine je zadat
- Najbolji slučaj se dobija kada je ulaz već sortiran
- Tada je $A[j] \leq key$, za svako j , u liniji 5, pa je $t_j = 1$, i najbolje (najkraće) vreme izvršenja je:

$$\begin{aligned} T(n) &= c_1n + c_2(n - 1) + c_4(n - 1) + c_5(n - 1) + c_8(n - 1) = \\ &= (c_1 + c_2 + c_4 + c_5 + c_8)n - (c_2 + c_4 + c_5 + c_8) = an + b \end{aligned}$$

- Ako je ulazni niz sortiran u obratnom redosledu, dobija se najgore (najduže) vreme izvršenja
- Svaki $A[j]$ se mora porediti sa celim podnizom $A[1..j-1]$, pa je $t_j = j$
- Uzimajući u obzir:

$$\sum_{j=2}^n j = \frac{n(n+1)}{2} - 1 \qquad \sum_{j=2}^n (j - 1) = \frac{n(n-1)}{2}$$

Analiza procedure Insertion-Sort

- sledi da je najgore vreme izvršenja:

$$\begin{aligned}T(n) &= c_1n + c_2(n - 1) + c_4(n - 1) + c_5 \left(\frac{n(n+1)}{2} - 1\right) + c_6 \left(\frac{n(n-1)}{2}\right) + \\&\quad + c_7 \left(\frac{n(n-1)}{2}\right) + c_8(n - 1) = \\&= an^2 + bn - c\end{aligned}$$

- Najgore vreme izvršenja je dakle kvadratna funkcija veličine ulaza $an^2 + bn - c$, gde konstante a , b i c zavise od cena iskaza

Analiza najgoreg slučaja i prosečnog slučaja

- Najčešće je od interesa samo vreme izvršenja algoritma u najgorem slučaju. 3 razloga:
 - To je gornja granica izvršenja za bilo koji ulaz - nikada se neće izvršavati duže
 - Najgori slučaj se dešava veoma često, npr. kod DB - najgori slučaj je da tražena informacija nije u DB
 - Prosečan slučaj je često loš skoro kao najgori slučaj
- Npr. za slučajno generisan niz brojeva
 - polovina elemenata u $A[1..j-1]$ je manja od $A[j]$, a polovina elemenata je veća, pa je $t_j = j/2$
 - vreme izvršenja takođe kvadratna funkcija n

Asimptotsko ponašanje algoritma

- Niz uprošćenja
 - Prvo su zanemarene cene iskaza, putem konstanti c_i
 - Zatim se prešlo na konstante a, b, c
- Dalje uprošćenje - asimptotske notacije
 - Procenjivanje stope rasta, ili VELIČINE RASTA, vremena izvršenja algoritma
 - Ranije je izveden zaključak da asimptotski uska granica za funkciju $f(n) = an^2 + bn - c$ iznosi $\Theta(n^2)$
 - Dakle, asimptotski uska granica za vreme izvršenja algoritma sortiranja sa umetanjem elemenat, u najgorem slučaju, je jednaka $\Theta(n^2)$

Rekurencije

- Rekurencije idu ruku pod ruku sa *podeli-i-zavladaj* algoritmima
- Rekurencije su jednačine ili nejednakosti koje definišu vrednost funkcije u odnosu na manje vrednosti ulaza
- Opšta rekurentna jednačina za $T(n)$ algoritma zasnovanog na pristupu *podeli-i-zavladaj*:

$$T(n) = \begin{cases} \Theta(1), & n \leq c \\ aT\left(\frac{n}{b}\right) + D(n) + C(n), & \text{inače} \end{cases}$$

Rekurencije

- Rekurzije mogu imati različite oblike:
 - $T(n) = T(2n/3) + T(n/3) + \Theta(n)$
 - Rekurzivni algoritam deli posao na podprobleme različite veličine
 - Podela na dva zadatka: $2/3$ i $1/3$ od ukupnog ulaza n
 - $T(n) = T(n-1) + \Theta(1)$
 - Algoritam pravi samo jedan podproblem koji sadrži samo jedan element manje u odnosu na početni ulaz
 - Svaki rekurzivni poziv traje konstantno vreme plus vreme izvršenja funkcije za ulaz $n-1$

Načini rešavanja rekurencije

- Uopšteno postoje tri metode za rešavanje rekurencija, tj. za određivanje Θ i O rešenja:
 - Metod zamene (*substitution method*)
 - Pretpostavi se rešenje i matematičkom indukcijom se ono dokaže ili opovrgne
 - Metod rekurzivnog stabla (*recursion-tree method*)
 - Rekurencija se konvertuje u stablo čiji čvorovi na svakom nivou stabla predstavljaju utrošak potreban za rešavanje podproblema
 - Master metoda (*master method*)
 - Određuje granice za rekurencije oblika $T(n) = aT(n/b) + f(n)$

Master metoda

- Recept za rešavanje rekurentne jednačine oblika
$$T(n) = aT(n/b) + f(n)$$
 $a \geq 1$ i $b > 1$, $f(n)$ neka asimptotski pozitivna funkcija
- Master metoda razlikuje tri slučaja
 - Lako rešavanje mnogih rekurentnih jednačina
- Jednačina opisuje vreme izvršenja algoritma
 - koji deli problem veličine n na a podproblema
 - svaki veličine n/b se rešava rekurzivno
 - vreme rešavanja podproblema je $T(n/b)$
 - $f(n)$ pokriva cenu deljenja problema na podprobleme i kombinovanja rešenja tih podproblema

Master teorema

- Neka je data rekurentna jednačina oblika:
$$T(n) = aT(n/b) + f(n)$$
$$a \geq 1 \text{ i } b > 1, f(n) \text{ neka asimptotski pozitivna funkcija}$$
- Tada $T(n)$ ima sledeće asimptotske granice:
 - Ako je $f(n) = O(n^{\log_b a - \varepsilon})$ za neku konstantu $\varepsilon > 0$, onda je $T(n) = \Theta(n^{\log_b a})$
 - Ako je $f(n) = \Theta(n^{\log_b a})$,
onda je $T(n) = \Theta(n^{\log_b a} \cdot \lg n)$, \lg je \log_2
 - Ako je $f(n) = \Omega(n^{\log_b a + \varepsilon})$ za neku konstantu $\varepsilon > 0$, i ako je $af(n/b) \leq cf(n)$ za neku konstantu $c < 1$ i za sva dovoljno velika n , onda je $T(n) = \Theta(f(n))$

Tumačenje master teoreme

- U sva tri slučaja $f(n)$ se poredi sa $n^{\log_b a}$
 - Veća od ove dve funkcije određuje rešenje
- Prilikom upoređivanja voditi računa o sledećem:
 - U slučaju 1, $f(n)$ mora biti polinomijalno manja, za faktor n^ε
 - U slučaju 3, $f(n)$ mora biti polinomijalno veća i mora zadovoljiti tzv. uslov regularnosti $af(n/b) \leq cf(n)$
- Tri slučaja ne pokrivaju sve mogućnosti!
 - Postoje procepi između slučaja 1 i 2, i slučaja 2 i 3

Korišćenje master metode

- Prepozna se koji slučaj iz master teoreme važi, a onda se jednostavno napiše odgovor
- Primer 1: $T(n) = 9T(n/3) + n$
 - Rešenje: $a=9$, $b=3$, $f(n)=n$, $\log_b a=2$, $n^{\log_b a}=\Theta(n^2)$.
Pošto je $n=O(n^{2-\varepsilon})$ za $\varepsilon=1$, u pitanju je slučaj 1, i rešenje je $T(n) = \Theta(n^2)$
- Primer 2: $T(n) = T(2n/3) + 1$
 - Rešenje: $a=1$, $b=3/2$, $f(n)=1$, $\log_b a=0$, $n^{\log_b a}=1$,
Pošto je $1=\Theta(n^0)=\Theta(1)$, u pitanju je drugi slučaj i rešenje je $T(n) = \Theta(\lg n)$

Korišćenje master metode

- Primer 3: $T(n) = 3T(n/4) + n \lg n$
 - Rešenje: $a=3$, $b=4$, $f(n)=n \lg n$, $\log_b a=0.793$, $n^{\log_b a}=\Theta(n^{0.793})$. Pošto je $n \lg n=\Omega(n^{0.793+\varepsilon})$ za $\varepsilon\approx 0.2$, u pitanju je slučaj 3, ako je zadovoljen uslov regularnosti. Za dovoljno veliko n je: $af(n/b)=3(n/4)\lg(n/4)\leq(3/4)n \lg n = cf(n)$ za $c=3/4$. Pošto je uslov regularnost ispunjen, rešenje je $T(n) = \Theta(n \lg n)$.

Algoritam sortiranja sa spajanjem podnizova

- Koristi pristup PODELI I ZAVLADAJ
 - Ti algoritmi su rekurzivni
- Na svakom nivou rekurzije - sledeća 3 koraka:
 - **Podeli** problem na nekoliko podproblema, koji su manje instance istog problema
 - **Zavladaj** podproblemima rešavajući ih rekurzivno. Ako su podproblemi dovoljno mali, reši ih direktno
 - **Kombinuj** rešenja podproblema u ukupno rešenje originalnog problema

Algoritam sortiranja sa spajanjem podnizova

- Ovaj konkretan algoritam radi na sledeći način:
 - **Podeli:** Podeli niz od n elemenata u dva podniza od po $n/2$ elemenata
 - **Zavladaj:** Sortiraj dva podniza rekursivno korišćenjem istog algoritma
 - **Kombinuj:** Spoj dva sortirana podniza da bi proizveo sortiran niz
- Rekurzija se spušta do dna, do niza dužine 1, a niz sa jednim elementom već je sortiran

Spajanje dva sortirana podniza

- Spajanje obavlja procedura $\text{Merge}(A, p, q, r)$
 - A je niz, a p , q i r su indeksi niza: $p \leq q < r$
 - Pretpostavka: $A[p..q]$ i $A[q+1..r]$ već sortirani
 - Merge ih spaja u jedan sortiran niz $A[p..r]$
- Potrebno $\Theta(n)$ vremena, $n = r - p + 1$, to je broj elemenata koje treba spojiti
 - Dve gomile karata na stolu, okrenute licem na gore
 - Već sortirane, najmanja karta je na vrhu gomile
 - Spojiti u jednu sortiranu gomilu na stolu, okrenutu licem na dole

Osnovi korak procedure Merge

- Osnovni korak se sastoji od:
 - izbor manje karte sa vrhova dve polazne gomile,
 - Uklanjanje te karte sa vrha gomile (karta ispod nje postaje vidljiva)
 - Smeštanje karte dole na izlaznu gomilu
- Osnovni korak se ponavlja sve dok se jedna ulazna gomila ne isprazni; onda
 - 2-gu gomilu stavimo, licem na dole, na izlaznu gomilu
- Korak uzima $\Theta(1)$, pošto se samo porede 2 karte
 - n koraka ukupno uzima $\Theta(n)$ vremena

Specijalna karta

- Da li je neka od polaznih gomila ispražnjena?
 - Zamenā: Da li se došlo do specijalne karte?
- U pseudo kodu ta specijalna vrednost je ∞
 - ona ne može biti manja ili jednaka (\leq) karta
 - osim ako se došlo do dna obe gomile
 - kad se to desi, sve karte pre specijalne karte su već prebačene na izlaznu gomilu
- Ukupno ima $r-p+1$ običnih karata
 - Procedura ponavlja osnovni korak toliko puta

Pseudo kod procedure Merge

MERGE(A, p, q, r)

```
1   $n_1 = q - p + 1$ 
2   $n_2 = r - q$ 
3  let  $L[1..n_1 + 1]$  and  $R[1..n_2 + 1]$ 
4  for  $i = 1$  to  $n_1$ 
5       $L[i] = A[p + i - 1]$ 
6  for  $j = 1$  to  $n_2$ 
7       $R[j] = A[q + j]$ 
8   $L[n_1 + 1] = \infty$ 
9   $R[n_2 + 1] = \infty$ 
10  $i = 1$ 
11  $j = 1$ 
12 for  $k = p$  to  $r$ 
13     if  $L[i] \leq R[j]$ 
14          $A[k] = L[i]$ 
15          $i = i + 1$ 
16     else  $A[k] = R[j]$ 
17          $j = j + 1$ 
```

- 1: računa dužinu n_1 podniza $A[p..q]$
- 2: računa dužinu n_2 podniza $A[q+1..r]$
- 3: pravi nizove L i R (levi i desni), dužine n_1+1 i n_2+1
- 4-5: kopira niz $A[p..q]$ u niz $L[1..n_1]$
- 6-7: kopira niz $A[q+1..r]$ u niz $R[1..n_2]$
- 8-9: smeštaju specijalnu vrednost ∞ na kraj nizova L i R
- 10-17: ponavljaju osnovni korak $r - p + 1$ puta

Invarijanta petlje

- Na početku svake iteracije **for** petlje, lin. 12-17, $A[p..k-1]$ sadrži $k-p$ najmanjih elemenata iz $L[1..n_1+1]$ i $R[1..n_2+1]$, u sortiranom redosledu
 - Pored toga, $L[i]$ i $R[j]$ sadrže najmanje elemente njihovih nizova koji još nisu kopirani nazad u niz A
- Da se podsetimo: Provera korektnosti?
 - Odgovor: inicijalizacija, održavanje, završetak

Provera korektnosti algoritma

- Provera tri svojstva:
 - **Inicijalizacija:**
 - Pre I iteracije petlje, $k = p$, pa je niz $A[p..k-1]$ prazan. Prazan niz sadrži $k - p = 0$ min elem iz L i R ; kako je $i = j = 1$, $L[1]$ i $R[1]$ su min elementi
 - **Održavanje:**
 - I deo: pp da je $L[i] \leq R[j]$, $L[i]$ je min elem. $A[p..k-1]$ sadrži $k - p$ min elem, a nakon kopira-nja $L[i]$ u $A[k]$, $A[p..k]$ će sadržati $k - p + 1$ min elem. II deo: Ako je $L[i] > R[j]$, onda lin. 16-17 održavaju inv.
 - **Završetak:**
 - Na kraju je $k = r + 1$. $A[p..k-1]$, postaje $A[p..r]$, i sadrži $k - p = r - p + 1$ min elem. L i R zajedno sadrže $n_1 + n_2 + 2 = r - p + 3$ elem, i svi oni su kopirani nazad u niz A , osim 2 spec. elem.

∞

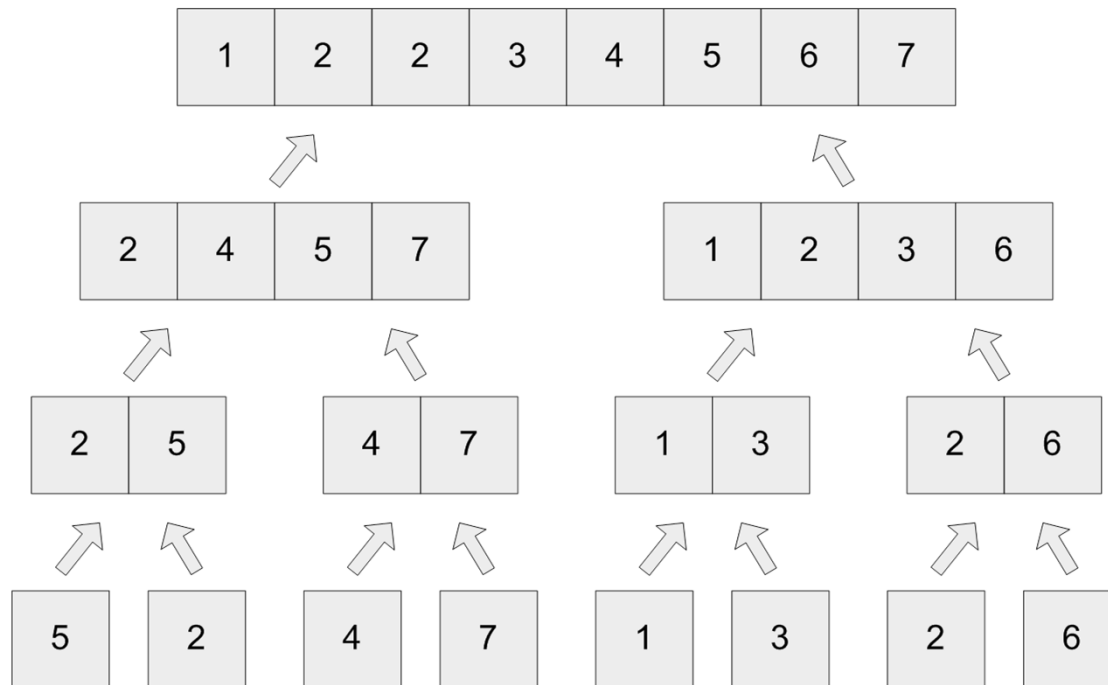
Procedura Merge-Sort

MERGE-SORT(A, p, r)

```
1  if  $p < r$ 
2       $q = \lfloor (p + r) / 2 \rfloor$ 
3      MERGE-SORT( $A, p, q$ )
4      MERGE-SORT( $A, q + 1, r$ )
5      MERGE( $A, p, q, r$ )
```

- Procedura Merge-Sort(A, p, r) sortira podniz $A[p..r]$.
- Ako je $p \geq r$, taj podniz ima najviše jedan element, pa je on već sortiran.
- U suprotnom slučaju, korak **podeli** jednostavno računa indeks q , koji deli $A[p..r]$ na dva podniza: $A[p..q]$ i $A[q+1..r]$
 - Prvi podniz sadrži $\lfloor n/2 \rfloor$ a drugi $\lceil n/2 \rceil$ elemenata
- Inicijalni poziv: Merge-Sort($A, 1, A.length$)

Rad procedure Merge-Sort

- Ulazni niz (na dnu):
<5,2,4,7,1,3,2,6>
- algoritam započinje spajanjem nizova sa po 1 elem u sortirane nizove dužine 2, itd.
- sve do spajanja dva niza dužine $n/2$ u konačan niz dužine n

Analiza rekurzivnih algoritama

- Kada algoritam sadrži rekurzivne pozive, vreme izvršenja se opisuje rekurentnom jednačinom, ili kratko rekurencijom
- Npr. podeli i zavladaj
 - Direktno rešenje za $n \leq c$ uzima $\Theta(1)$ vreme
 - Podela problema na a podproblema, veličina $1/b$
 - Podproblem uzima $\Theta(n/b)$ vremena
 - a podproblema uzima $a \Theta(n/b)$ vremena
 - Podela problema na podprob. uzima $D(n)$ vremena
 - Kombinovanje rešenja uzima $C(n)$ vremena

Analiza rekurzivnih algoritama

- Opšta rekurentna jednačina za $T(n)$ algoritma zasnovanog na pristupu podeli i zavladaj:

$$T(n) = \begin{cases} \Theta(1), & n \leq c \\ aT\left(\frac{n}{b}\right) + D(n) + C(n), & \text{inače} \end{cases}$$

Analiza procedure Merge-Sort

- Vremena po koracima
 - **Podeli:** računa sredinu podniza, pa je $D(n) = \Theta(1)$
 - **Zavladaj:** dva podproblema, svaki veličine $n/2$, što daje doprinos ukupnom vremenu izvršenja od $2T(n/2)$
 - **Kombinuj:** Merge nad nizom od n elemenata uzima $\Theta(n)$ vremena, pa je $C(n) = \Theta(n)$
- Pošto je $C(n)+D(n)=\Theta(n)$, rekurentna jednačina za $T(n)$ za proceduru Merge-Sort glasi:

$$T(n) = \begin{cases} \Theta(1), & n = 1 \\ 2T\left(\frac{n}{2}\right) + \Theta(n), & n > 1 \end{cases}$$

Rešenje

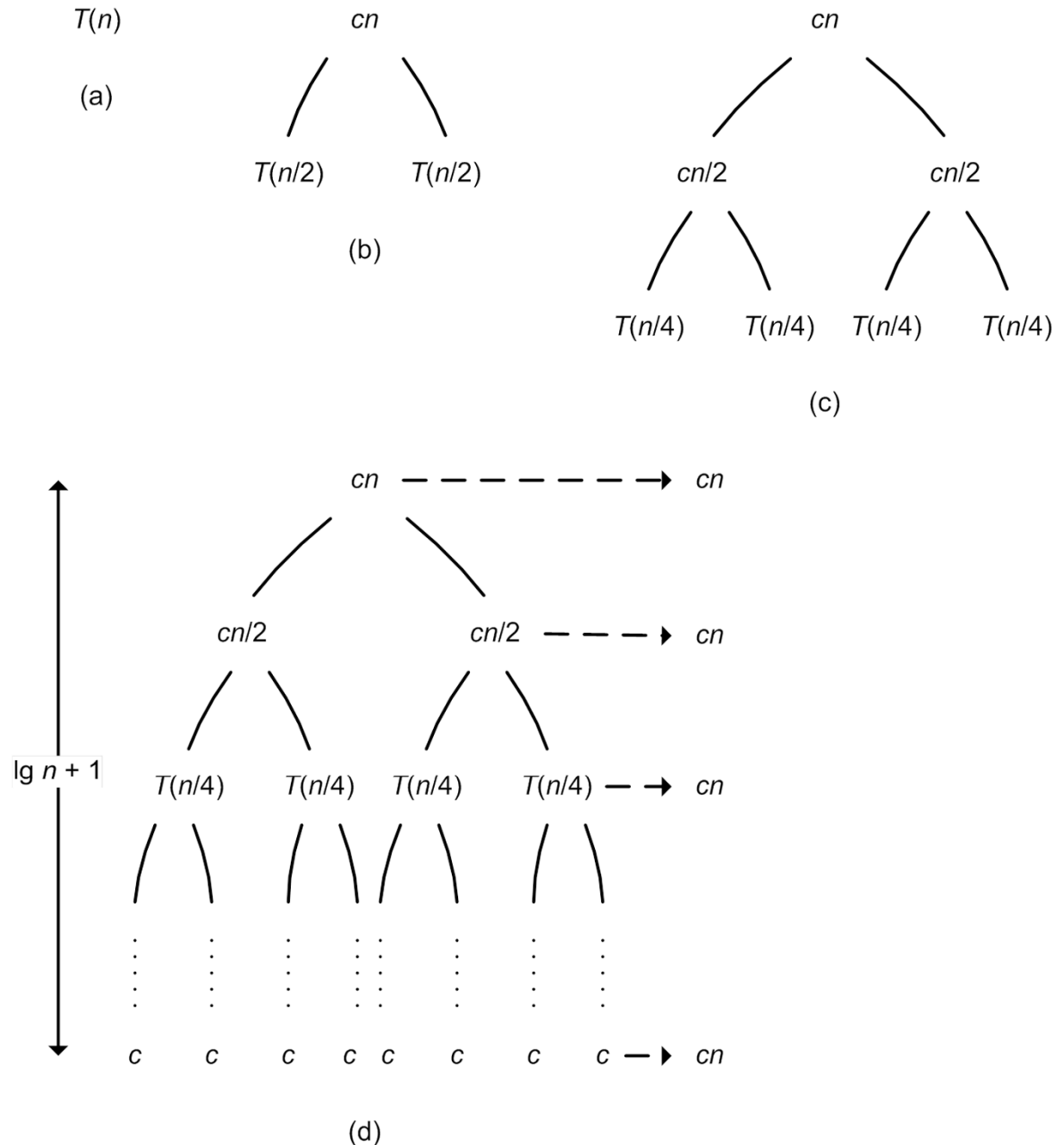
- Primenom master metode, slučaj 2, dobija se rešenje $T(n) = \Theta(n \lg n)$
- Intuitivno razumevanje rešenja $T(n) = \Theta(n \lg n)$ bez master teoreme
 - Napišimo gornju jednačinu ovako:

$$T(n) = \begin{cases} c, & n = 1 \\ 2T\left(\frac{n}{2}\right) + cn, & n > 1 \end{cases}$$

- c je vreme za problem veličine 1, kao i vreme po elementu niza za korake podeli i kombinuj
- Sledi grafičko rešenje poslednje jednačine
 - Pretpostavka: n je neki stepen za osnovu 2

Rešenje

- Rekurzivno stablo za $T(n) = 2T(n/2) + cn$
- (a): $T(n)$, koji se na (b) proširuje u stablo prema rekurenciji
- cn je cena na najvišem nivou, a dva podstabla su rekurencije $T(n/2)$
- (c): rezultat proširenja $T(n/2)$
- (d): celo rekurzivno stablo

Rešenje

- Dalje se sabiraju cene za svaki nivo stabla
 - najviši nivo: cena cn
 - sledeći nivo: cena $c(n/2) + c(n/2) = cn$
 - sledeći nivo: $c(n/4)+c(n/4)+c(n/4)+c(n/4) = cn$, itd.
 - najniži nivo: n čvorova \times cena $c = cn$. Uvek cn .
- Ukupno nivoa u stablu: $\lg n + 1$, n broj listova
- Ukupna cena rekurencije:
 - Br nivoa \times Cena nivoa = $(\lg n + 1) cn = cn \lg n + cn$
 - Zanemarujući niži član cn , kao i konstantu c , dobijamo:
$$T(n) = \Theta(n \lg n)$$

Metod zamene

- Metodom zamene naći O řešení za:
 - $T(n) = 2T(n/2) + n$
 - *foor